

Complexnummer: 512100

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

't Klaphek

Aantal complexonderdelen

5

Monumentnummers van complexonderdelen

512099, 512101, 512102, 529712, 529713

Woonplaats

Eefde

Gemeente

Lochem

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdoject

Damlaan 3, 7211 CJ te Eefde

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex

De HISTORISCHE BUITENPLAATS 'T KLAPHEK ligt in Eefde ten zuiden van het Twentekanaal. Ten oosten van 't Klaphek ligt de buitenplaats Den Dam terwijl vlakbij het huis De Voorst is gelegen. De buitenplaats ligt op de grens van het rivierkleigebied van de IJssel en de lage zandgronden ten oosten van de rivier. Het is een waterrijk gebied dat doorsneden wordt door de IJssel, de Berkel en een aantal (deels omgelegde) beken. In het verleden heeft het lager gelegen gedeelte van het gebied veel te lijden gehad van overstromingen. Bij hoge rivierstanden van de Rijn kon het water via de Baakse overlaat op de IJssel worden gebracht, waardoor het zuidwestelijk deel van de buitenplaats in veel winters onder water kwam te staan. Pas toen in 1949 de overlaat werd gedicht kwam er een einde aan de overlast. De hoge ligging van het huis heeft te maken met die situatie.

De eerste vermelding van het goed dateert van 1523. In een acte wordt gesproken over 'dat guet Klaphecke gelege te Warnsfelt in Eyfde'. Het betrof een boerderij. Pas in de 19de eeuw wordt er meer bekend. In 1843 werd de boerderij verkocht. Niet lang daarna is het huidige huis tot stand gekomen, met gebruikmaking van grote delen van de oude boerderij. In de jaren daarna is de agrarische omgeving van lieverlee veranderd tot een buitenplaats met een landschappelijke aanleg, die wordt gekenmerkt door een wandelbos ten noorden en westen van het huis en een open boomweide aan de zuidkant. De veranderingen in de omgeving zijn voor het eerst te zien op een topografische kaart uit 1865 (gewijzigd in 1879, 1907 en 1911). De grote schuur en de tuinmanswoning ten noorden van het huis, alsmede de tuinkoepel staan eveneens daarop getekend. Door de aanleg van de spoorlijn en het Twente (Rijn)kanaal werd de noordwestelijke punt van het goed afgesneden.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het complex HISTORISCHE BUITENPLAATS 'T KLAPHEK bestaat uit de volgende onderdelen: HOOFDGEBOUW 't Klaphek (1), HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), TUINMANSWONING (3), TUINKOEPEL (4), TUINMUUR met DRUIVENKAS en KOUDE BAK (5).

Monumentnummer*: 512099

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	07 november 2005
Kadaster deel/nr	82938/89

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Eefde	Lochem	Gelderland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Eefde	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Gorssel	G			751

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 1: HOOFDGEBOUW.

HOOFDGEBOUW 't Klaphek is gesitueerd op het hoogste punt van het terrein en vormt het middelpunt van de aanleg. Op vierkante plattegrond staand landhuis uit het midden van de 19de eeuw in classicistische stijl met gebruikmaking van oudere onderdelen van een voorgaande boerderij. Het huis is samengesteld uit drie bouwluchamen in U-vorm met een verbindend tussenlid (keuken), waarvan het oostelijke deel het oudste is, mogelijk nog 17de-eeuws. Het pand is geheel gepleisterd en heeft een driezijdig omlopend schilddak, met blauwe pannen gedekt. Het tussenlid met keukendeel is plat afgedekt. In de gevels bevinden zich vensters met acht- en zesruits verdeling die zijn voorzien van luiken. De zuidgevel van vier traveeën breed heeft een risaliet ter hoogte van de middelste twee traveeën waarin openslaande deuren en een eenvoudig balkon. De westgevel heeft een tuinkamer met zinken roeven dak en met roedevensters en gietijzeren zuiltjes. De drie traveeën brede oostgevel bevat de ingang en heeft in het dakvlak een kleine dakkapel. De gevels worden beëindigd door een eenvoudige geprofileerde lijst. Aan de noordkant is de toegang tot de keukens. Luidklokje op dakvlak. In het interieur loopt vanaf de voordeur in de oostgevel een gang belegd met marmeren platen. Achter de voordeur een kleine vestibule. Aan de linkerzijde (zuid) twee kamers, aan de rechterzijde (noord) voor een kamer, in het midden het trappenhuis en achter de eetkamer. Aan de noordkant bevindt zich de keuken; aan de westkant een uitgebouwde tuinkamer uit de jaren dertig van de 20ste eeuw met een hoekschouw. Een aantal plafonds met stucornamenten uit de bouwtijd. Vensters met vensterbanken, schuif- en klapluiken. Kelder met grijze plavuizen belegd en overdekt met een tongewelf parallel aan de voorgevel (17de-eeuws). De trap naar boven heeft een aanzetbaluster met twee gerkte S-voluten. Het trappenhuis wordt door een zij- en bovenlicht van glas-in-lood glas voorzien. Op de verdieping slaapkamers en een studeerkamer aan de zuidzijde met een marmeren schouw waarin een patenthaard. Openslaande deuren naar het balkon. De zolder bevat de dienstbodekamers en een houten bedstede.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Het HOOFDGEBOUW 'T KLAPHEK is van algemeen cultuurhistorisch en architectonisch belang:

- wegens de architectuurhistorische waarden;
- wegens de goed bewaard gebleven midden 19de-eeuwse structuur;
- wegens de stedenbouwkundige waarden als middelpunt van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 512101

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	07 november 2005
Kadaster deel/nr	82913/146

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Eefde	Lochem	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Eefde	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Zutphen	K			279
Zutphen	H			554
Gorssel	G			555
Gorssel	G			1025
Gorssel	G			321
Gorssel	G			751
Gorssel	G			752
Gorssel	G			750
Gorssel	G			1024

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 2: HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG.

De buitenplaats bestaat uit een hoger en een lager deel. Van oudsher komen op het lager gelegen, natte terrein geen bebouwing en maar weinig beplanting voor. Het hogere deel wordt gekenmerkt door bebouwing, wandelbossen, boomgaarden en bouwlanden. Vanuit het huis lopen diverse zichtassen die de ruimtelijke structuur van de aanleg bepalen. De zichtassen in westelijke richting en het panorama in oostelijke en zuidelijke richting worden begeleid door solitairen en boomgroepen bij het huis. In zuidwestelijke richting voert een zicht via het dal van de Polbeek richting Zutphen. Door middel van enkele boomgroepen en solitairen wordt de buitenplaats verweven met het omringende landschap.

Aan de noord- en noordwestkant van het huis ligt een wandelbos met daarin een aantal door lanen begeleide, gebogen wandelingen, waaronder een dubbel beplante beukenlaan. In het westelijk deel ligt op de overgang tussen het wandelbos en de weilanden aan de zuidkant een halfopen gebied met gazons, boomgroepen en solitairen (zomereik en treurbeuk, en bij het huis beuk, linde en plataan).

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In dit deel liggen de moestuin met tuinmuur en kassen (onderdeel 5) en een tuinkoepel (onderdeel 4). Langs de bosrand is een heesterbeplanting aangebracht als overgang tussen het halfopen gebied en het wandelbos. Het ten zuiden van het huis en het halfopen gebied gelegen weiland - en daarvan door een eikenlaan gescheiden - wordt beëindigd door een beekarm en vormt een fraaie overgang tussen de buitenplaats en het omringende agrarische landschap. De eikenlaan heeft aan de zuidzijde een dicht plantverband, aan de noordzijde is er geen sprake van een uniform plantverband. Zo is een vloeiende overgang naar het landschapspark geschapen. Aan het eind van de laan staat een grenspaal die de grens tussen Gorssel en Zutphen aangaf.

Aan de westkant geeft een verhoogd talud een fraai zicht op de buitenplaats. Dit talud vormt tevens de afsluiting van het complex.

Het huis wordt bereikt via een aan een zijde ingeplante eikenlaan aan de zuidkant waar het huis links naast is gelegen. De as van deze laan is gericht op de zuidgevel van de tuinmanswoning. Direct daarna buigt de laan met een haakse hoek af richting Den Dam.

Waardering

De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG, behorend tot de historische buitenplaats 't Klaphek is van algemeen cultuurhistorisch belang:

- wegens de ouderdom;
- wegens de fraai inpassing van het landschapspark in een bestaande agrarische omgeving;
- wegens de afwisseling van open en gesloten gebieden;
- wegens de aanwezigheid van opstallen die de aanleg versterken.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Park

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 512102

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	07 november 2005
Kadaster deel/nr	82913/154

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Eefde	Lochem	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Eefde	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Gorssel	G			1024
Gorssel	G			1025

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 3: TUINMANSWONING.

De tuinmanswoning is een eenvoudig pand uit het laatst van de 19e eeuw op een rechthoekige plattegrond van een verdieping onder met pannen gedekt zadeldak. De zuidgevel ligt georiënteerd op de as van de Damlaan. De gevels zijn uitgevoerd in baksteen met op de hoeken gepleisterde bloklisenen. In de gevels diverse venstertypen uit verschillende, ook recente, bouwperiodes. Gekartelde windveren langs de dakrand.

Waardering

De TUINMANSWONING, behorend tot de historische buitenplaats 't Klaphek is van algemeen belang:

- wegens de ouderdom;
- wegens de ensemblewaarde met huis en aanleg van 't Klaphek (oriëntatie op de Damlaan).

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Bijgebouwen kastelen enz.	Tuinmanswoning(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 529712

Status rijksmonument
Inschrijving register* 07 november 2005
Kadaster deel/nr 82927/20

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Eefde Lochem Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Eefde

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Gorssel G 751

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 4: TUINKOEPEL.

Op de scheiding van het wandelbos en het halfopen gebied geplaatste tuinkoepel op zeshoekige plattegrond, midden 19de eeuw, met geprofileerde gietijzeren zuilen met bladkapiteel die onderling door bogen verbonden zijn. Zeszijdig met riet gedekt dak. De oorspronkelijk open koepel is in de jaren zestig van de 20ste eeuw met eiken planken gedicht en is aan de achterkant een stuk aangezet. Deze bouwfase valt niet onder de bescherming.

Waardering

De TUINKOEPEL, behorend tot de historische buitenplaats 't Klaphek is van belang:

- wegens de ouderdom;
- wegens het type;
- wegens de visuele samenhang met de overige onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen Tuinkoepel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 529713

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	07 november 2005
Kadaster deel/nr	82927/24

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Eefde	Lochem	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Eefde	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Gorssel	G			751

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 5: TUINMUUR MET DRUIVENKAS EN KOUDE BAK.

In de voormalige moestuin ten zuiden van het wandelbos ligt een uit baksteen opgetrokken tuinmuur (XXa), die op regelmatige afstand door pijlertjes is verstevigd. De muur met een geknikt en gebogen beloop, globaal van west naar noordoost lopend, wordt door een rollaag afgesloten. IJzeren ogen om de spalierlatten te bevestigen. Aan de oostkant wordt de muur trapsgewijs verlaagd. Tegen de tuinmuur staat een druivenkas (lessenaarsmodel) van baksteen met glazen ramen, XXa. In de korte bakstenen zijgevel een eenvoudige houten deur met rollaag. Tegen de rechterzijgevel een pomp. Tegen de tuinmuur staat ook een koude bak (XXa), opgemetseld van baksteen. Op de bak kunnen ramen gelegd worden.

Waardering

De TUINMUUR MET DRUIVENKAS EN KOUDE BAK, behorend tot de historische buitenplaats 't Klaphek is van belang:

- wegens de ouderdom;
- wegens het type;
- als functioneel onderdeel van het complex;
- als wezenlijk cultuurhistorisch en functioneel onderdeel van de voormalige moestuin.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Tuinmuur

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument